

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
www.en-dynamei.gr

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ

11.1.2025

A1. Στη συνέντευξη που παραχώρησε η ψυχολόγος Αντιγόνη Γινοπούλου εξηγεί τους παράγοντες που ερμηνεύουν τη νεανική επιθετικότητα. Αρχικά, αυτοί εντοπίζονται στην οικονομική ανασφάλεια και τις κοινωνικές ανισότητες, ενώ η ψυχολόγος συμπληρώνει ότι υπεύθυνοι είναι και οι φορείς κοινωνικοποίησης, καθώς δεν προσφέρουν ασφάλεια στους νέους. Παράλληλα, οι συναισθηματικές πιέσεις που δέχονται οι νέοι αλλά και η απομάκρυνσή τους από παραδοσιακές ανθρωπιστικές αξίες τους αφήνουν ηθικά μετέωρους, ενώ ακόμα και η ανάγκη της αποδοχής από ομάδες ομηλικών τους οδηγεί στην άσκηση βίας ως μέσο ένταξης και καταξίωσης σε αυτές.

B1. 1γ, 2α, 3γ, 4β, 5γ.

B2. α) Στην 1^η παράγραφο του **Κειμένου 2** ο συγγραφέας επιδιώκει να επικοινωνήσει με τους αναγνώστες για το ζήτημα της φιλίας. Μια γλωσσική επιλογή που χρησιμοποιεί για τον σκοπό αυτό είναι η **ερώτηση** «Τι είναι η φιλία;», που αποτελεί και τη θεματική πρόταση, εισάγει στο θέμα της παραγράφου και συνδέει τον αναγνώστη με τις λεπτομέρειες-σχόλια, όπου και ο συγγραφέας εξηγεί την έννοια και το περιεχόμενο της φιλίας. Επιπλέον, η ερώτηση δημιουργεί κλίμα διαλόγου ανάμεσα στον συγγραφέα και τον αναγνώστη, κάνοντας το ύφος του λόγου άμεσο και παραστατικό. Ο συγγραφέας εκφράζει τον προβληματισμό του για το τι είναι φιλία και παράλληλα προβληματίζει και τον αναγνώστη αντίστοιχα, ελκύοντας το ενδιαφέρον του να διαβάσει τις λεπτομέρειες-σχόλια, ώστε να κατανοήσει την έννοια της φιλίας. Επιπλέον ο συγγραφέας γράφει **σε β' ενικό πρόσωπο** «να τον αγαπάς και να τον τιμάς κι εκείνος, επίσης, να σε αγαπά και να σε τιμά», που εξασφαλίζει επικοινωνιακό αποτέλεσμα στον λόγο, κάνοντας το ύφος ζωνφό και θεατρικό, σαν να αναπτύσσει έναν διάλογο με τον καθέναν από εμάς. Έτσι, ο συγγραφέας επιδιώκει να ευαισθητοποιήσει όλους μας και τον καθένα ξεχωριστά για τα αισθήματα που μας διακρίνουν όταν έχουμε εύνοια απέναντι σε έναν άνθρωπο, όταν δηλαδή αγαπάμε και τιμούμε τον φίλο μας και εκείνος αγαπά και τιμά εμάς. Τέλος, ο συγγραφέας χρησιμοποιεί **το ασύνδετο σχήμα** «να έχεις καλές διαθέσεις απέναντι σ' έναν άνθρωπο, να αισθάνεσαι στοργή γι' αυτόν, να επιζητάς τη συντροφιά του», που κάνει τον λόγο ζωνφό και παραστατικό, δίνοντάς του γοργότητα και έμφαση στο πλήθος των χαρακτηριστικών που συνιστούν την πραγματική φιλία μεταξύ των ανθρώπων, με σκοπό να ευαισθητοποιήσει και να συγκινήσει τους αναγνώστες για την καλή προαίρεση, τη στοργή, τη συντροφικότητα, ως γνωρίσματα της γνήσιας φιλίας.

Άλλοι επικοινωνιακοί δείκτες: Ο **μεταφορικός λόγος** «όσο τρυφερός κι αν είναι οι σχέσεις μας με τα άψυχα, δεν λέγονται φιλία», η **χρήση της υποτακτικής** «να τον αγαπάς και να τον τιμάς... να έχεις καλές διαθέσεις... να αισθάνεσαι στοργή... να επιζητάς τη συντροφιά του», που εξασφαλίζει ύφος συμβουλευτικό-προτροπικό.

B2. β) Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί στη 2^η παράγραφο τη **μέθοδο της διαίρεσης**. Στη θεματική πρόταση αναφέρει τρία είδη φιλίας, «διά το χρήσιμον», «δι' ηδονήν», «διά το αγαθόν» και στις λεπτομέρειες-σχόλια εξηγεί τα δύο από αυτά, την φιλία «διά το χρήσιμον» και τη φιλία «δι' ηδονήν». Με τη διαίρεση πετυχαίνει να διακρίνει τα είδη της φιλίας, ώστε οι αναγνώστες να παρακολουθήσουν οργανωμένα και συστηματικά τα γνωρίσματα κάθε είδους, με σκοπό αυτά να τους γίνουν κατανοητά και τελικά πειστούν ότι δεν είναι όλα τα είδη φιλίας ίδια. Έτσι, στη φιλία «διά το χρήσιμον» συνδεόμαστε μ' έναν άνθρωπο, επειδή ο ένας μας είναι στον άλλο χρήσιμος και στη φιλία «δι' ηδονήν» διατηρούμε στενές σχέσεις με έναν άνθρωπο επειδή μας προξενεί ευχαρίστηση. Επιπλέον, ο συγγραφέας αναπτύσσει την παράγραφο με τη **μέθοδο των παραδειγμάτων**. Μέσα

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

στην παρένθεση («για τις υποθέσεις, τις ανάγκες, τη σταδιοδρομία, τις πολιτικές φιλοδοξίες μας κ.τ.λ.») δίνει παραδείγματα για να επεξηγήσει σε ποιες περιπτώσεις μπορεί ο άνθρωπος με τον οποίο συνδεόμαστε να μας φανεί χρήσιμος, να εξυπηρετήσει δηλαδή τις ανάγκες, τη σταδιοδρομία, τις πολιτικές φιλοδοξίες κ.τ.λ., με σκοπό να κατανοήσουν οι αναγνώστες καλύτερα την έννοια της «διά το χρήσιμον» φιλίας και να μας πείσει ότι αυτό το είδος φιλίας πράγματι αφορά την εξυπηρέτηση κάποιων σκοπών του ανθρώπου.

Επιπλέον τρόπος ανάπτυξης: αιτιολόγηση.

B3. Έτσι: Η λέξη φανερώνει αποτέλεσμα. Η ψυχολόγος υποστηρίζει ότι τα τελευταία χρόνια έχουμε αποσυνδεθεί από αξίες που προωθούν τη συνεργασία, την κατανόηση και τον αλληλοσεβασμό και με το «έτσι» εισάγει το αποτέλεσμα που έχει το φαινόμενο αυτό, δηλαδή ότι οι νέοι μένουν ηθικά μετέωροι.

Δηλαδή: Η λέξη φανερώνει επεξήγηση. Ο Αριστοτέλης ορίζει τη φιλία ως έννοια και με τη λέξη «δηλαδή» ο συγγραφέας επεξηγεί τι σημαίνει έννοια, να έχεις δηλαδή καλές διαθέσεις απέναντι σ' έναν άνθρωπο, να αισθάνεσαι στοργή γι' αυτόν, να επιζητάς τη συντροφιά του και να θέλεις την ευτυχία του.

Γι' αυτό: Η φράση φανερώνει αιτιολόγηση. Ο συγγραφέας εξηγεί ότι επειδή έννοια σημαίνει να έχεις καλές διαθέσεις απέναντι σ' έναν άνθρωπο, να αισθάνεσαι στοργή γι' αυτόν, να επιζητάς τη συντροφιά του και να θέλεις την ευτυχία του, για τον λόγο αυτό όσο τρυφερές κι αν είναι οι σχέσεις μας με τα άψυχα, δεν συνιστούν φιλία.

Στη δεύτερη: Η φράση δηλώνει απαρίθμηση ιδεών. Ο συγγραφέας διακρίνει τρία είδη φιλίας και εισάγει το δεύτερο είδος με τη φράση «στη δεύτερη», εννοώντας το δεύτερο είδος φιλίας, τη φιλία «δι' ηδονήν».

Γ1. Η ανάλυση περιλαμβάνει περισσότερους από τρεις δείκτες.

Ο τίτλος του ποιήματος αναφέρεται στο «κατρακύλημα», δηλαδή σε μια διαδικασία συνεχούς φθοράς και αλλοτρίωσης του ανθρώπου, που κατρακυλά, πέφτει και διαλύεται λόγω ασήμαντων καταστάσεων. Μάλιστα, αν και ο ίδιος υπόσχεται στον εαυτό του να λυτρωθεί από αυτή την αυτοκαταστροφική πορεία και να πετύχει τη συνειδησιακή του ελευθερία, τελικά το κατρακύλημα, η πτώση δεν σταματά ποτέ. **Στην 1^η στροφή**, στους στίχους «Όλο ξεπέφτετε... της ζωής» η επανάληψη του αντιποιητικού ρήματος «ξεπέφτετε» δίνει έμφαση στη φθορά του ανθρώπου. Το ρήμα «ξεπέφτετε», αντιποιητικό, του καθημερινού λόγου, αποτυπώνει την αποδοκιμασία του ποιητικού υποκειμένου, όπως άλλωστε και η χρήση της διπλής παύλας, που φιλοξενεί το σχόλιό του. Ο άνθρωπος «ξεπέφτει» δίχως τέλος, η παρακμή του δεν έχει σταματημό, και μάλιστα για ασήμαντα ζητήματα (εδώ μπορεί ο μαθητής να αξιοποιήσει και τον μεταφορικό λόγο). Στην ίδια στροφή, η παρένθεση: (Είσαι παλιάτσος, κι όμως δείχνεσαι για Οθέλλος, με τις αστείες προσωπίδες που φορείς) φιλοξενεί ένα ακόμη σχόλιο του ποιητικού υποκειμένου, που τον παρομοιάζει με παλιάτσο, με μία ευτελή, απαξιωμένη φιγούρα, χωρίς αξιοπρέπεια και υπόσταση. Επιπλέον, μέσα στην παρένθεση, η αντίθεση ανάμεσα στην εικόνα του παλιάτσου, με τις αστείες προσωπίδες και του Οθέλλου, ενός δραματικού ήρωα, τονίζει πολύ παραστατικά ότι πρόκειται για έναν τύπο ανθρώπου που είναι άξιος χλευασμού, επειδή επιδιώκει να παρουσιάζεται όπως ο Οθέλλος, μια φιγούρα τραγική, ενώ σύμφωνα με το ποιητικό υποκείμενο πρόκειται για έναν παλιάτσο, χωρίς καμία σοβαρότητα. **Στη 2^η στροφή το σχήμα της αντίθεσης** αποτυπώνει ακόμα μία φορά το κατρακύλημα. Ενώ τον απασχολεί, δεν καταφέρνει να γιατρέψει την πληγή αυτή. Η αντίθεση, επομένως, επιβεβαιώνει ότι υπάρχει επίγνωση του τέλους, από την άλλη μεριά όμως δεν γίνεται και καμία προσπάθεια λύτρωσης (εδώ μπορεί ο μαθητής να αξιοποιήσει και τον μεταφορικό λόγο). **Στην 3^η στροφή**, το ποιητικό υποκείμενο δίνει τον λόγο στον ίδιο τον άνθρωπο που κατρακυλά. Με τη χρήση του **α' ενικού προσώπου** μεταφέρονται σε ευθύ

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

λόγο οι σκέψεις του και αποτυπώνεται με βιωματικό τρόπο η δραματική του ανάγκη να λυτρωθεί από το μηδέν, από το κατρακύλημα και να κατορθώσει την ελευθερία. Η 4^η στροφή δημιουργεί αντίθεση με τα νοήματα της 3^{ης} στροφής. Ξεκινά με το «**Κι όμως**», που φανερώνει αντίθεση, δηλώνοντας ότι η ανάγκη του να λυτρωθεί μένει στη σκέψη, στα λόγια και δεν πραγματώνεται τελικά. Η λέξη «Σκέψη», **με κεφαλαίο το αρχικό γράμμα**, δίνει έμφαση στο ότι όλα όσα σκέφτεται στην 3^η στροφή είναι θεωρητικές ιδέες, δεν γίνονται πράξη. Τα **αποσιωπητικά** «στη Σκέψη πάντα ζεις...» φιλοξενούν σχόλιο του ποιητικού υποκειμένου, που αποδοκιμάζει τον άνθρωπο που δεν κάνει πράξη την απελευθέρωση από το κατρακύλημα. Ο στίχος «Κι όμως το Χάος σα μαγνήτης σε τραβάει», με την τολμηρή **παρομοίωση** του Χάους (με κεφαλαίο το αρχικό γράμμα) με μαγνήτη που τραβάει τον άνθρωπο, αποδίδει με ένταση την κατάσταση στην οποία αυτός βρίσκεται. Χαμένος στο χάος, στο απόλυτο τίποτα, στο κενό, να παρασύρεται και να εγκλωβίζεται σ' αυτό. **Έτσι, το επίρρημα «ποτέ» στον προτελευταίο στίχο** «Το κατρακύλημα ποτέ δεν σταματάει» τονίζει με πολύ δραματικό τρόπο τη διάρκεια της φθοράς, της αλλοτρίωσης, που δεν τελειώνει ποτέ (εδώ μπορεί ο μαθητής να αξιοποιήσει και τον μεταφορικό λόγο).

Θεωρώ ότι όλοι μας μπορεί να αισθανθούμε κάτω από ειδικές συνθήκες ότι χάνουμε τον εαυτό μας, ότι έχουμε φθαρεί ή κατακερματιστεί και ότι κινδυνεύουμε να αλλοτριωθούμε τόσο, που να μην αναγνωρίζουμε τον εαυτό μας. Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να κάνουμε την αυτοκριτική μας, να αξιολογούμε τις πράξεις μας, να ελέγχουμε τον εαυτό μας και να αγωνιστούμε ώστε να μην χάσουμε τη συνειδησιακή μας ελευθερία.

Δ1. Ο μαθητής καλείται να γράψει ένα κείμενο με μορφή ομιλίας σε εκδήλωση του σχολείου, με θέμα τις ανθρώπινες σχέσεις στη σύγχρονη εποχή. Το ύφος είναι ημιεπίσημο, με επικοινωνιακές εκφράσεις στην αρχή των παραγράφων, ενώ χρειάζεται προσφώνηση και αποφώνηση. Ο μαθητής θα πρέπει να αξιοποιήσει και τις ιδέες των κειμένων αναφοράς.

Στο α' ζητούμενο ο μαθητής αναλύει την άποψή του σχετικά με τον τρόπο που επιδρούν το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στις ανθρώπινες σχέσεις. Ο μαθητής μπορεί να υποστηρίξει όποια γνώμη επιθυμεί, αρκεί να την τεκμηριώσει. Μπορεί δηλαδή να υποστηρίξει ότι:

α) Το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εξυπηρετούν τις ανθρώπινες σχέσεις με τρόπο θετικό και να εξηγήσει πώς τα ψηφιακά μέσα προάγουν την επικοινωνία και την ανάπτυξη δεσμών, σελ. 325 ή ότι

β) Το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ενέχουν κινδύνους σχετικά με τις ανθρώπινες σχέσεις, σελ. 327-28 και ειδικά για τον διαδικτυακό εκφοβισμό σελ. 384: βλέπε το τελευταίο επιχείρημα.

γ) Ο μαθητής μπορεί να υποστηρίξει και τις δύο θέσεις (α και β). Ωστόσο, επειδή στην εκφώνηση το ζητούμενο ζητά «την άποψη» του μαθητή, καλό είναι να πάρει συγκεκριμένη θέση (α ή β) και να την υποστηρίξει με τα κατάλληλα επιχειρήματα.

Στο β' ζητούμενο ο μαθητής περιγράφει τα χαρακτηριστικά τις γνήσιας φιλίας. Αυτά αναλύονται στο κόκκινο βιβλίο του φροντιστηρίου, σελ. 281 «Γνωρίσματα της αγάπης» και σελ. 283 «Προϋποθέσεις για τη σύναψη πραγματικής φιλίας».